

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมไทยทั่วไปประกอบไปด้วยคนปกติทั่วไปและคนพิการ โดยคนพิการแต่ละประเภทมีข้อจำกัดในการดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน เช่น คนพิการด้านร่างกายมีข้อจำกัดในการเคลื่อนไหว หรือการเดินทาง คนหูหนวกมีข้อจำกัดในการได้ยิน และการพูด คนตาบอดมีข้อจำกัดในการรับรู้ทางสายตา และคนปัญญาอ่อนมีข้อจำกัดในการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่มีข้อจำกัดในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารตลอดจน การสื่อสารกับผู้อื่นเนื่องจากความผิดปกติทางร่างกายทำให้เกิดผลกระทบในด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นการที่คนพิการจะสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ด้วยการพึ่งตนเอง และสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้หลากหลายเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป คนพิการจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความสามารถของคนพิการแต่ละบุคคลในการเรียนรู้การทำงาน รวมทั้งการสามารถสื่อสาร และมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว และคนอื่นๆในสังคม [1]

กฎหมายประเทศไทยให้ความสนใจต่อผู้พิการ โดยอยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพ.ศ. 2540 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ได้มีกฎหมาย เพื่อคนพิการปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรก ในรัฐธรรมนูญมาตรา 29 ที่กล่าวถึงสิทธิความเท่าเทียมกันของมนุษยชาติและมาตรา 55 ที่กล่าวถึงการจัดตั้งอำนาจความสะดวกในชีวิตแก่คนพิการที่รัฐต้องรับผิดชอบ ผู้บกพร่องทางสายตาสามารถแบ่งได้เป็นผู้ที่มีสายตาเลือนราง (Low Vision) กับผู้ที่สูญเสียการมองเห็นอย่างสิ้นเชิงที่เรียกว่าคนตาบอด (Blind) ซึ่งผู้บกพร่องทางสายตาเป็นหนึ่งในผู้พิการดังนั้นในเรื่องของการช่วยเหลือผู้พิการควรคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะช่วยให้ชีวิตของ ผู้บกพร่องทางสายตามีชีวิตประจำวันที่ย่างและสะดวกยิ่งขึ้นพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ [2]

บรรจุกัณฑ์เปรียบเสมือนองค์ประกอบหลักสินค้า ซึ่งทำหน้าที่ในการบรรจุ ปกป้อง คุ้มครอง และรักษาคุณค่าสินค้าและยังทำหน้าที่ในการส่งเสริมการขาย การแสดงข้อมูลสินค้า การเพิ่มมูลค่าของสินค้าในกับผลิตภัณฑ์ แสดงตัวตนหรือตราสินค้าต่อผู้ใช้ประจำได้อย่างรวดเร็ว และยังพยายามที่จะชักจูงใจให้ผู้บริโภคที่ยังไม่เคยใช้สินค้าเกิดความคิด ความสนใจ อยากที่จะทดลองใช้เป็นครั้งแรกอีกด้วย ดังนั้นสินค้าและบรรจุกัณฑ์จึงเป็นคู่กันมาตลอด ยิ่งผลิตภัณฑ์มีการแข่งขันกันมากขึ้น บรรจุกัณฑ์ก็ยิ่งมีความสำคัญต่อสินค้า และการตลาดมากขึ้นเท่านั้น โดยอยากที่จะขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปได้ [3]

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า บรรรภัณฑ์ปัจจุบันนี้ได้มีการพัฒนาอย่างมาก แนวโน้มความต้องการใช้บรรรภัณฑ์ของผู้บริโภคในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกใช้บรรรภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย ผู้ผลิตจึงมีการแข่งขันทั้งด้านความคิด , รูปแบบ ,การนำไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้มีการพัฒนาการออกแบบบรรรภัณฑ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค เพราะผู้บริโภคมีหลากหลายกลุ่มเป็นผลให้บรรรภัณฑ์ที่ออกแบบมามีรูปแบบที่สวยงาม และเพื่อให้เข้ากลุ่มเป้าหมายมากขึ้น การพัฒนาออกแบบบรรรภัณฑ์ต้องควบคู่กับเทคโนโลยีสิ่งพิมพ์ที่สามารถทำให้เกิดสีสันที่สดใส ทำให้ผู้บริโภคเห็นเกิดความสนใจที่จะตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์บรรรภัณฑ์ที่ผลิตนั้นส่วนมากทำให้รูปลักษณะภายนอก มีความโดดเด่น บุคคลส่วนมากสามารถได้สัมผัสกับบรรรภัณฑ์เหล่านั้น ได้รู้ว่าบรรรภัณฑ์เหล่านั้นคือ บรรรภัณฑ์ประเภทอะไร แต่ส่วนน้อยที่ไม่สามารถจะรับรู้เกี่ยวกับบรรรภัณฑ์เหล่านั้น โดยการสัมผัสได้นั้นคือ ผู้พิการทางด้านสายตา บุคคลเหล่านั้นไม่สามารถรู้ได้เลยว่าเป็นบรรรภัณฑ์ประเภทไหน เพราะไม่สามารถมองเห็นได้แต่บริโภคเท่านั้น จึงเป็นปัญหาของผู้พิการทางด้านสายตาที่ไม่สามารถรู้ว่าบรรรภัณฑ์กล่องเครื่องคั้ม คืออะไร ยี่ห้ออะไร อาทิเช่น กล่องนมกล่องน้ำผลไม้ กล่องน้ำชาเขียว เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดที่จะออกแบบบรรรภัณฑ์กล่องเครื่องคั้มที่สามารถช่วยให้ผู้พิการทางด้านสายตาสามารถรู้ว่าเป็นบรรรภัณฑ์ประเภทใด ยี่ห้ออะไร เป็นต้น

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อออกแบบบรรรภัณฑ์เครื่องคั้มกล่อง สำหรับผู้พิการทางสายตา
2. เพื่อวัดความสามารถในการรับรู้ถึงข้อมูลบนบรรรภัณฑ์ที่ได้ออกแบบของผู้พิการทางสายตา
3. เพื่อทดสอบความพึงพอใจของผู้พิการทางสายตาที่มีต่อบรรรภัณฑ์ที่ได้ทำการออกแบบ

1.3 สมมติฐานของโครงการ

บรรรภัณฑ์เครื่องคั้มกล่องที่ออกแบบมาสามารถสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กับผู้พิการทางสายตาได้

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้งานบรรจุกณ์ท์เครื่องคัมกล่อง สำหรับผู้พิการทางค้ำสายตาเพิ่มขึ้น
2. สามารถสื่อสารข้อมูลผลิตภัณฑ์กับผู้พิการทาสายตาได้ถูกต้อง
3. นำผลที่ได้แนวทางปรับปรุงบรรจุกณ์ท์ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้พิการทางสายตา

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็น การออกแบบบรรจุกณ์ท์เครื่องคัมกล่อง สำหรับผู้พิการทางสายตา โดยรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อการหาความพึงพอใจของผู้พิการทางด้านสายตา กับบรรจุกณ์ท์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ออกแบบบรรจุกณ์ท์เครื่องคัมกล่อง 2 แบบ มีแบบรูปทรงสี่เหลี่ยมและแบบรูปทรงหลังนูน ขนาดกว้าง 5.5 x ยาว 4 x สูง 11 ซม. นำมาขึ้นรูปกล่องบรรจุกณ์ท์ ทดสอบลักษณะรูปทรง
2. นำกล่องบรรจุกณ์ท์เครื่องคัมมาตรฐานโรงงานพิมพ์ตัวอักษรเบรลล์ด้วยระบบการพิมพ์สกรีนหมึกยูวี
3. ทดสอบคุณภาพของหมึกพิมพ์ 2 ด้าน คือ ทดสอบความทนทานขัดถู ,ทดสอบแรงยึดติด
4. ไปทำการทดสอบการรับรู้ และออกแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์บรรจุกณ์ท์เครื่องคัมกล่อง โดยเฉพาะกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้พิการทางด้านสายตาและผู้เชี่ยวชาญตัวอักษรเบรลล์ ในกรุงเทพมหานคร หรือ ปริมณฑล

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 ผู้พิการทางสายตา หมายถึง คนที่สูญเสียการมองเห็นจนไม่สามารถอ่านเขียนตัวอักษรได้ ต้องใช้อักษรเบรลล์หรือสื่อทางเลือกอื่น

1.6.2 อักษรเบรลล์ หมายถึง ลักษณะเป็นจุดนูนเล็ก ๆ ใน 1 ช่องประกอบด้วยจุด 6 ตำแหน่ง ซึ่งนำมาจัดสลับกันไปมาเป็นรหัสแทนอักษร เพื่อใช้สื่อสารกับผู้พิการทางสายตา

1.6.3 ประเมินความพึงพอใจ หมายถึง การสัมภาษณ์ความพึงพอใจสำหรับผู้พิการทางสายตาที่มีความคิดต่อบรรจุกณ์ท์เครื่องคัม

1.6.4 ระบบการพิมพ์สกรีน หมายถึง การพิมพ์โดยการกดปาดหมึกพิมพ์ที่มีความหนืดที่พอเหมาะ ด้วยยางปาดผ่านรูเปิดของผ้าสกรีนบนแม่พิมพ์สกรีน แล้วเกิดลวดลายต่างๆ ตามแบบ

1.6.5 บรรจุภัณฑ์ หมายถึง สินค้าทุกชนิดที่ทำจากวัสดุใดๆ ที่นำมาใช้สำหรับห่อหุ้ม ป้องกัน ถิ่นเลี้ยง จัดส่ง และนำเสนอสินค้า ตั้งแต่วัตถุดิบถึงสินค้าที่ผ่านการผลิต ตั้งแต่ผู้ผลิตถึงผู้ใช้หรือ ผู้บริโภค

1.6.6 กล่องเครื่องดื่ม หมายถึง กล่องที่ใช้บรรจุเครื่องดื่ม หรืออาหารเหลวประเภทนม น้ำผลไม้ ชา กาแฟ